MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR DR.
GRAZIO MERCIECA

Seduta tal-21 ta' Gunju, 2006

Talba Numru. 8/2006

Stephan Farrugia

vs

George Said

It-Tribunal:

Ra l-avviz tat-talba li jghid hekk:

"Ghid inti konvenut ghaliex ma ghandekx tigi kkundannat thallas l-ammont ta' tmien mitt Lira Maltija (Lm800.000) lill-esponenti bhala drittijiet tieghu ta' senserija, peress li kien l-esponenti li primarjamnet introducik sabiex tara l-post fi Triq il-Gilju, Victoria, Ghawdex, liema post inti sussegwentement ztrajt minn wara dahar l-esponenti.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra bonarja tal-31 ta' Mejju 2004, l-interessi fuq l-ammont, u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni illi ghaliha minn issa inti ingunt."

Ra r-risposta li tghid hekk:

“ 1. Illi l-attur qatt ma’ gie accettat mill-partijiet involuti fil-kuntratt, ossia l-venditur u x-xerrej, bhala sensar;

2. Illi l-attur qatt ma’ gie nvolut fis-sostanzjali u l-accidentali tal-kuntratt - fil-fatt huwa qatt ma’ laqa’ l-vendita u x-xerrej u lanqas wasalhom ghal prezz;

3. Illi l-azzjoni attrici hija nfundata fil-fatt u fid-dritt

4. Illi l-attiv ghamel talba invista – u huwa ngunt ghas-subizzjoni

5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri

6. Bl-ispejjes.”

Ra l-eccezzjoni ulterjuri tal-preskrizzjoni a tenur tal-artiklu 2148(e) ta’ Kap 16 imqanqla fis-seduta tat-12 ta’ Mejju 2006

Ikkunsidra

Skond il-konvenut, kull m’ghamel l-attur kien li hadu bil-karozza quddiem il-post in kwistjoni, u li kellu tabella li kienet tindika li l-post kien ghall-bejgh, bin-numru tat-telefon tas-sid fuqu. Kien xott u evaziv meta mistoqsi mill-avukat tieghu stess kif sar jaf lill-attur. L-gharusa tal-konvenut xehdet li cemplet is-sid stess lil ommha, iltaqghu, u sehh in-negozju.

L-attur xehed li kien avvicinah haten l-attur biex isiblu post ghal bintu u sussegwentement mar ghand il-konvenut u hadu bil-karozza tieghu quddiem il-post imsemmi. L-attur jghid li huwa ghandu n-negozju tal-hanut tal-laham u jaghmilha ta’ sensal, u li haten il-konvenut jafu sewwa.

It-Tribunal isib ix-xhieda tal-attur iktar kredibbli minn dik tal-konvenut u l-gharusa tieghu. Isibha inverosimili li l-konvenut ma kienx jaf li l-attur kien sensal, u li huwa

qabbdu bhala tali, specjalment in vista tal-fatt li dan sar jafu tramite hatnu li jaf sew lill-attur. Fi gzira zghira bhal Ghawdex min ikun jaf bniedem sew aktarx ikun jafu, kif jinghad volgarment, bir-razza u r-radika u jkun jaf sewwa x'jaghmel u ma jaghmilx. Daqstant iehor isibha wisq improbabbli li b'kumbinazzjoni kbira, sid il-post cemplet hi lil omm l-gharusa tal-konvenut biex tghidilha li kellha post ghall-bejgh, ftit wara li l-attur ha lill-konvenut jara l-post li kellu n-numru tat-telefon fuqu.

Jirrizulta ghalhekk mill-atti processwali li l-konvenut kien inkarika lill-attur bhala sensal izda appena dan urieh il-post imsemmi, huwa qabez lill-attur, kkuntattja lis-sid huwa stess, u kkonkluda n-negozju mieghu.

Jghoddu perfettament ghal dan il-kaz is-segwenti riflessjonijiet li ghamlet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imhallef P Scibberas 28 t'April 2003) in re: **Harry Cefai vs Francis Galea noe:**

" Is-sensal ma ghandux dritt ghas-senserija jekk huwa ma laqqax il-partijiet interessati fuq dawk l-elementi ta' l-operazzjoni klassikament imsejha 'is-sostanzjali u l-accidentali' tal-kuntratt" - "**Alfred Schembri -vs- John Bartolo**", Prim' Awla, Qorti Civili, 26 ta' Gunju 1965;

"L-istess gurisprudenza stabbilit ukoll illi fejn tonqos din l-operazzjoni u allura d-dritt ghal senserija ma jkunx dovut, "ikun hemm lok ghal kumpens f'kaz ta' inkariku espress jew tacitu u xi xoghol li jkun ghamel il-medjatur" - "**Carmelo Pace -vs- Josephine sive Fanny Tabone Valletta**", Prim' Awla, Qorti Civili, 4 ta' Marzu 1952;

"Biex jigi kompletat il-kwadru fuq is-suggett tajjeb li jinghad ukoll illi "bniedem li sempliciment jaghti nformazzjoni bla ma jaghmel xejn aktar jew ma jadoperax ruhu ma jidherx li jista' jkun intitolat ghal xi kumpens ghas-servigi" - "**Paolo Bonavia -vs- Carmelo Grech**", Prim' Awla, Qorti Civili, 21 ta' Frar 1947.

-omissis –

“Kif assodat f'bosta decizjonijiet meta ma jkunx tort tas-sensal li ma jsirx il-ftehim, jew dan jisfratta, huwa xorta wahda ghandu dejjem dritt ghal hlas ta' kumpens in bazi tal-mandat jew lokazzjoni d'opera, fissabbli fid-diskrezzjoni tal-Qorti ("**Emmanuele Borg -vs- Emmanuele Bartoli et**", Appell Civili, 2 ta' Marzu 1953; "**Lukard Camilleri et - vs- Joseph Borg**", Appell Kummercjali, 12 ta' Dicembru 1989);

“In bazi ghac-cirkostanzi kollha tal-kaz ghall-opra minnu prestata, ghalkemm mhux f'bosta kazijiet, xi sentenzi rritenew, illi l-ammont ta' kumpens hekk likwidabbli jista' f'certi kazi partikolari jasal ukoll ghall-ekwivalenza mis-somma li kienet tkun dovuta bhala senserija vera u proprja ("**Pietro Grech -vs- Felice Abela**", Appell, Sede Inferjuri, 15 ta' Frar 1936, "**Emanuela Borg -vs- Herbert Camilleri**", Appell Civili, 2 ta' Mejju 1969 u "**Carmelo Calleja et -vs- John Micallef**", Appell Kummercjali, 11 ta' Frar 1974.

-omissis –

"**Carmelo Bezzina -vs- Carmelo Debono et**", Appell Kummercjali, 9 ta' Jannar 1956 fejn hekk gie precizat:-

"Kwantu ghall-kriterji li jirregola dan il-kumpens ma jkunx ekwu li jitqiesu t-tahbit materjali tal-sensal; imma hu aktar ekwu li jitqiesu c-cirkostanzi kollha tal-kaz, l-importanza ta' l-operazzjoni, l-istadju, avvanzat jew le, li fih ikunu waslu l-operazzjonijiet attinenti ghan-negozju *de quo*, u l-fatt (fil-kaz li jkun hekk) li n-negozju ma jkunx sfratta bi htija tas-sensal."

Issa fil-kaz prezenti, certament li l-attur ikkontribwixxa iktar minn semplici informazzjoni: huwa gieb a konjizzjoni tal-konvenut kemm il-post – anke jekk minn barra biss - kif ukoll in-numru tat-telefon li wassal lill-konvenut biex jistabilixxi l-identita tas-sid. Kontribut, dan, da parti tal-attur, li minghajru certament in-negozju ma kienx isehh.

Min-naha l-ohra, il-kontribut tal-attur kien limitat ghal dawn il-fatturi biss, u ma estendiex ruhu ghat-tlaqqiegh veru u proprju tal-partijiet, ghat-turija tal-post minn gewwa, jew ghal ftehim fuq il-prezz.

Tenut kont tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, filwaqt li l-attur mhux intitolat ghas-senserija, certament irrenda servigi fuq inkariku tal-konvenut li jimmeritaw li jigu kkumpensati, u li *ex aequo et bono*, ikkunsidrati c-cirkostanzi kollha tal-kaz, mhux l-inqas il-fatt li l-konvenut approfitta ruhu mis-servizzi li tah l-attur, itterminalu l-inkariku li kien tah minghajr l-anqas biss avzah, u mbaghad immanuvra biex ma jhallsux ta' xoghlu – b'nuqqas kospikwu tal-*buona fede*, jew, kif jinghad fl-ilsien Malti, tal-irgulija - dan il-kumpens qieghed jigi likwidat fis-somma ta' mitejn u hamsin lira (LM200).

Billi ma kien hemm l-ebda senserija, l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni skond Artiklu 2148(e) Kap 16 ma tistax tirnexxi proprju ghax dan l-artiklu isemmi l-kaz ta' senserija. Jista' jkun li ghall-kaz prezenti tapplika l-preskrizzjoni a bazi ta' xi disposizzjoni ohra tal-ligi izda dan it-Tribunal ma jistax jiccita u japplika disposizzjonijiet ta' preskrizzjoni li ma jkunux gew imqanqla mill-konvenut, u dan ghaliex "invokata wahda mill-preskrizzjonijiet partikolari kontemplati mil-ligi, il-qorti ma tistax jekk dik invokata tirrizulta insostenibbli, tfittex biex tara jekk hix applikabbli xi preskrizzjoni partikolari ohra li ma gietx invokata" – XLII.iii.1152 iccitata f' **Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma vs Oil and Construction International Ltd –** Qorti tal-Appell, ippreseduta mill-Imhallef P Sciberras – 28 t'April 2004.

F'**Olga Galea et vs George Mifsud – Prim'Awla, Onor Imhallef Riccardo Farrugia – 6 ta' Frar 1973 –** mhux ippubblikata izda riportata fl-opra *The Word of the Court – Philip Farrugia Randon Vol 6 pagna 1956* kien hemm sitwazzjoni li tixbah lil dik prezenti u l-Qorti tal-Kummerc stabbiliet li l-preskrizzjoni ta' tmintax-il xahar ma tapplikax awtomatikament ghal kumpens ta' servizzi resi minn sensal li ma jwasslux b'success ghall-konkluzjoni tan-negozju.

Ghaldaqstant it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur is-somma ta' LM200 ghas-servigi minnu resi in konnessjoni max-xiri tad-dar imsemmija fl-avviz tat-talba, bl-imghax mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-eventwali hlas effettiv. Spejjez, inkluzi dawk tal-ittra interpellatorja tal-31 ta' Mejju 2004 a kariku tal-konvenut.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------